

Historisch portret

Staffordshire Bull Terrier

- van onbevreesde vechthond tot beste vriend -

In oude geschriften, documenten en boeken of op prenten en schilderijen is de geschiedenis van honden vastgelegd. En ook het werk dat ze doen. Meegaan op jacht, het drijven en hoeden van een kudde, het bewaken van huis en haard en het gezelschap houden van de mens. Elke maand gunt ONZE HOND de lezer een inkijkje in de rijke historie van een rashond.

Deze maand: de Staffordshire Bull Terrier.

Wie zich er gemakkelijk vanaf wil maken, zou de historie van de Staffordshire Bull Terrier (hierna SBT) in één zin kunnen samenvatten: In *Staffordshire* waren er bulldoggen en terriers; als je die kruiste kreeg je *Staffordshire Bull Terriers*. Die omschrijving is veel te kort door de bocht. We moeten, om de totstandkoming van de SBT te begrijpen, terug naar de belangrijkste voorvaders: de bulldog en de terrier.

TERRA-TERRAR-TERRIER

De naam Terrier vinden we al in het boek 'De Canibus Britannicus' ('Over de Engelse honden') van Dr. Caius, dat in 1570 verschijnt. Daarin lezen we: *Another sorte there is which hunteth the Foxe and the Badger Or Greye onely, whom we call Terrars, because they creepe into the grounde ...* Vrij vertaald: *Er is een andere soort, die alleen maar op de vos en de das jaagt, die wij Terriers noemen, omdat ze onder de grond kruipen ... Terrar is afgeleid van terra, het Latijnse woord voor aarde.* Eeuwen later (rond 1800) publiceert Sydenham Edwards zijn beroemde boek 'Cynographia Britannica'. Edwards stelt dat er twee soorten terriers zijn, waarbij hij niet alleen een onderscheid maakt tussen de kortbenige en de hoogbenige, maar ook tussen de types met kromme voorbenen en met rechte voorbenen. De terriers met rechte voorbenen hebben gewoonlijk een korte vacht en die met kromme voorbenen een lange vacht. Een witte vachtkleur is favoriet, met name bij de jagers, en, voegt Edwards er aan toe, '... het is de gewoonte hun oren en staarten te couperen'.

SPORT = JACHT

In de negentiende eeuw staat het woord 'sport' in Engeland gelijk aan 'jacht' en elke zichzelf respecterende huntsman heeft in zijn groep jachthonden, naast Otter Hounds of Fox Hounds, ten minste twee, drie terriers. Deze felle en snelle jagers achtervolgen het wild tot in het hol, terwijl ze luid blaffend de jagers aangeven waar de buit zich bevindt. Omdat

deze terriers niet alleen jagen op vossen en dassen, maar ook op wezels, bunzings, hazen en konijnen en uitstekende vernietigers van muizen, ratten en ander ongedierte zijn, worden ze gezien als 'allround sporting dogs'. Dat verklaart een groot deel van hun populariteit.

Wie over het ontstaan van de SBT schrijft, kan niet om de vroegste geschiedenis van bulldogs en terriers heen. Op middeleeuwse miniaturen, bij voorbeeld in het *Livre de Chasse*, zijn al honden afgebeeld die kenmerken hebben van de huidige (Staffordshire) Bull Terrier, zoals een zwaar hoofd, korte voorsnuit en krachtige kaken. De Romeinen hebben er een aparte naam voor: Pugnaces, dat *breed gebekt* betekent.

De oudste historie van de Bulldog gaat terug tot de Molossers, Alaunts en Mastiffs. Dat ze tot diens voorlopers behoren, wordt duidelijk uit beschrijvingen, prenten en schilderijen. In de dertiende eeuw worden er in Engeland honden gebruikt voor 'bull-baiting', een ietwat barbaars volksvermaak, waarbij honden van het Bulldog type het in een gevecht opnemen tegen een stier. Vertier en spektakel, dat ook in hogere kringen wordt gewaardeerd. Om aan de voorstellingen nog meer sjeu en actie te geven, gaat men bulldoggen kruisen met terriers. De gedachte daarachter is dat de kracht van de bulldog en de snelheid, felheid en wendbaarheid van de terrier samenkomen in één hond. Bij terriers moeten we denken aan diverse soorten terriers, in die jaren bestaande uit een scala aan types, groottes en vachtkleuren. Zowel *bull-baiting* (stier), *bear-baiting* (beer) als *badger-baiting* (das) worden in 1835 door de Engelse overheid verboden, maar niets is blijkaar zo mooi als deelnemen aan en kijken naar een verboden sport, en in het geheim wordt er na 1835 nog menig gevecht georganiseerd. De vechtpits in de steden, veelal in pubs, waar regelmatig politiecontroles plaatsvinden, verplaatsen zich naar meer afgelegen gebieden.

Handgekleurde gravure - getiteld *Drie Pitt-bull dogs in a pen* – uit het *New Sporting Magazine*, 1835. Naar een olieverfschilderij van Henry Bernard Chalon uit 1809.

In 1805 beeldt Sydenham Edwards in zijn 'Cynographia Britannica' vijf dan bestaande Terriertypes af. De oude Black and Tan Terrier is goed te herkennen (links boven). Let op de twee honden met kromme voorbenen.

'Coming, as he does, from game stock he is as fearless and dead game as any of his forebears.'

TERRIERBLOED

Bij de geschiedenis van de huidige Bull Terrier valt al snel de naam van James Hinks uit Birmingham, die wordt gezien als de schepper van de moderne Bull Terrier. Hij is echter niet de eerste die deze kruisingen fokt, want op het moment dat hij zich gaat bezighouden met het fokken van honden, bezitten de bulldoggen al een flinke scheut terrierbloed, dankzij eerdere kruisingen. We weten niet precies welke rassen Hinks wanneer en in welke volgorde heeft gebruikt. Wel neemt men aan dat een bulldog, een gladharige terrier, een Dalmatische Hond en wellicht een Greyhound aan het ontstaan van Hinks' creatie bijdragen.

In 1864 beschrijft Stonehenge (pseudoniem van J.H. Walsh) één van Hinks honden – Madman genaamd - als *not bred for the business*, hetgeen zoveel zeggen wil dat deze hond niet is gefokt om te vechten, maar voor het leveren van competitie in de showring. Langzaam maar zeker verdwijnt daarmee het beeld van de vechtende kruisingen en doet de show Bull Terrier haar intrede. De eerste tentoonstelling waar Bull Terriers onder hun eigen rasnaam worden ingeschreven is in Leeds, in 1861.

ONAAANVAARDBAAR

In tegenstelling tot de geschiedenis van de moderne Bull Terrier, is die van de SBT minder transparant en hier en daar gebouwd op veronderstellin-

Een negentiende-eeuws schilderij van Samuel Henry Alken (1810-1894), die een beeld laat zien van bullbaiting, een wrede bloedsport. De stier, met een ring door de neus, is vastgezet aan een touw. Een van de honden heeft al hardhandig kennisgemaakt met de hoorns van de stier en vliegt door de lucht.

gen. Er treedt op een gegeven moment een splitsing op, met enerzijds als resultaat de Bull Terrier, met James Hinks als voorman, en anderzijds een dan nog niet erkend ras dat men Bulldog Terrier noemt.

Die Bulldog Terrier wordt weliswaar af en toe gebruikt bij het verbeteren van de Bull Terrier, maar blijft een niet erkend ras. De kloof tussen beide types – de Bull Terrier en de Bulldog Terrier – wordt groter als The Kennel Club de Bull Terrier in 1887 erkent en er grote uiterlijke verschillen gaan ontstaan, zoals de vorm van het hoofd. Dat van de Bull Terrier wordt eivormig en krijgt een langere voorsnuit, die aan het einde naar beneden buigt. De SBT heeft een korte voorsnuit met een duidelijke stop.

Terug naar de Bulldog Terrier. Hoewel nog niet erkend, blijft het Bulldogtype bewaard, iets dat door de fokkers van Bull Terriers

absoluut terzijde wordt geschoven. Sterker nog, men vindt dat onaanvaardbaar.

Niet alleen is er een scheiding in de types maar ook in die van de eigenaren. Bulldog Terrier eigenaren zijn vaak mijnwerkers en metaalbewerkers uit het graafschap Staffordshire – zeg maar de gewone man. Deze streek in Engeland wordt de *Black Country* genoemd; een losse omschrijving van het gebied ten noorden en westen van Birmingham en ten zuiden en oosten van Wolverhampton in de Engelse Midlands.

Eigenaren van Bull Terriers zijn, mede dankzij de erkenning in 1887, meer tentoonstellingsgericht. We hebben gelezen dat hondengevechten in 1835 worden verboden; het zal echter nog een eeuw duren voordat de SBT door The Kennel Club wordt erkend (1935). Dat betekent dat de Bulldog Terrier, *aka Staffordshire*, een eeuw de tijd heeft gehad om zich te ontwikkelen van vechthond tot huishond. Dat hondengevechten in Engeland niet totaal verdwenen zijn, bewijst een reportage van de BBC uit 1980, waarbij SBTs zijn betrokken.

Net als bij vrijwel alle huidige hondenrassen is er inteelt en lijnteelt nodig om de gewenste eigenschappen vast te leggen. Twee van die gewenste eigenschappen zijn de aard en het temperament, in de rasstandaard van de Staffordshire nog altijd een heel belangrijk onderdeel.

ONGEBRUIKELIJK

In de ontwikkelingsperiode van de SBT is er sprake van drie types: het Cradley type (kort, gedrongen postuur), Warlaston type (laagbenig) en het Walsall type (type Terrier, laagbenig).

Omdat het uiterlijk van de Bulldog Terrier ondergeschikt is (geweest) aan zijn prestaties in vechtpit, worden deze types door elkaar gefokt. Uiteindelijk zal het Cradley type de latere show- en huishond worden.

In De Hondenwereld van 1995 schrijft SBT-kenner Henk Burgwal ook over drie types: het (Bull)dog type, het Mastiff type en het Terrier type. *Het ideale rasbeeld, schrijft Burgwal, is het type dat tussen het dogachtige en terriertype in staat. Dat geldt zowel voor het hoofd als voor de rest van het lichaam.* De SBT is dus een relatief jong ras; de erkenning (1935) heeft nogal wat voeten in de aarde en wordt kritisch gevolgd door de Bull Terrier fokkers. De naam Original Bull Terrier wordt door The Kennel Club afgewezen, dankzij de lobby van de Bull Terrier fokkers. Ook Original Staffordshire Bull Terrier haalt het niet. Maar Staffordshire Bull Terrier wordt ten langen leste geaccepteerd. De 'pijn' zit 'm duidelijk in de toevoeging *Original*.

Joe Mallen met Snowcote Pride in 1939. Joe is ook een fokker van hanen voor de hanengevechten.

De eerste registraties staan in de Kennel Gazette van mei 1935: zes STB komen terecht in een aparte klas: Any other Variety – Staffordshire Bull Terriers. De honden die al in het stud book staan onder de naam Bull Terrier kan – niet moet! - men laten overschrijven.

METAMORFOSE

Ook in de historie van de SBT zijn er fokkers en honden die moeten worden genoemd. Als eerste de man die men *de vader van de Staffordshire Bull Terriers* noemt: de Duke of Hamilton. In het laatste kwart van de achttiende eeuw heeft deze Schotse edelman een type Bulldog Terrier gefokt dat kan worden gezien als de voorloper van de SBT. Vervolgens Joe Dunn, die al in 1932 The Kennel Club vraagt de STB als ras te erkennen. Zonder succes.

STAFFORDSHIRE BULL TERRIER

Land van herkomst: Engeland

Gebruik vroeger en nu: vechthond, huishond

Eerste rasstandaard: 1935

FCI erkend: 1987

FCI standaard: <http://www.fci.be/Nomenclature/Standards/076g03-en.pdf>

FCI-nummer: 76

Rasgroep: 3, Terriers

Rasvereniging: Staffordshire Bull Terrier Club Nederland

Website: <http://www.sbtcn.nl/>

Email: secretariaat@sbtcn.nl

Rasverenigingen Engeland: <https://www.thekennelclub.org.uk/services/public/findaclub/breed/list.aspx?id=3080>

Fokker Joe
Dunn vraagt
in 1932 de
erkenning aan
voor de SBT.

Dit is Kamp.
Sevenoaks
Slenkge, in
1973 uit
Engeland
geïmporteerd
door
keurmeester
Annijge
Schneider-
Louter. Later
komt deze
hond in het
bezit van
Arie van
Herpen.

Wel publiceert hij in *Dog World*, in april 1935, de eerste rasstandaard, die tot 1948 onveranderd zal blijven. De reu *Jim the Dandy*, eigendom van Jack Barnard, staat model voor de standaard. Op Crufts 1936 is de keuring in handen van Joe Dunn, de secretaris en een van de oprichters van de rasvereniging. Beste van het ras wordt Joe Mallens reu *Cross Guns Johnson*; de beste teef is *Brother of Looe* van Tom Walls.

Een jaar daarvoor, in 1935, wordt er een tentoonstelling gehouden in Cradley Heath, West Midlands, en kan de SBT worden ingeschreven in de Any Variety Terrier Class. *The show*, zo schrijft John F. Gordon in zijn boekje *The Staffordshire Bull Terrier* (1951), *was intended to test local reaction to the exhibition of the breed*. 26 honden worden ingeschreven en een goed deel daarvan legt de basis voor de stamboomfokkerij.

HANEN- EN HONDENGEVECHTEN

Eind 1938 heeft het ras genoeg geregistreerde honden om CC's te mogen verlenen; dat gebeurt op de *Birmingham National Championship Show*, waar 60 Staffords zijn ingeschreven. *Vindictive Montyson* van H. Boxley en *Lady Eve van Joe Dunn* winnen de CC's.

Joe Mallen uit de Black Country, de naam is al gevallen, is een metaalbewerker die model staat voor de overgang van vechthonden naar showhonden. In zijn kroeg, de *Cross Guns*, worden zowel hanen- als hondengevechten gehouden en uitgerekend in zijn etablissement wordt in 1935 de eerste rasvereniging opgericht (The Staffordshire Bull Terrier Club), waarvan hij president wordt.

Joe Dunn en Joe Mallen zijn de verpersoonlijking van al die fokkers die de metamorfose van vechthond naar huishond actief meemaken. Als Joe Mallen in 1975 – 85 jaar oud – overlijdt, staat er een groot artikel in de *Black Country Bugle* waarin Joe *A grand old Black Country Sporting Personality* wordt genoemd. Joe Dunn en Joe Mallen zijn zonder twijfel de pioniers in het ras.

MAN'S BEST FRIEND

In een artikel als dit is het (helaas) onmogelijk de complete geschiedenis van het ras in Engeland – en in Nederland – te verhalen. Daarom slechts enkele items m.b.t. Nederland.

In de jaren zestig van de vorige eeuw zijn het Nicolai Grishkov (Cracking) en Arie van Herpen (Melmar's) en die de eerste SBT's uit Engeland importeren. Uit de combinatie van hun honden - *Martyrs Dutch Joe* en *Sevenoaks Slenkge* - worden twee pups geboren, van wie *Melmar's Admiral Avalanche* de eerste zowel Nederlands als Internationaal Kampioen wordt. Overigens is Sevenoaks Slenkge door de (te vroeg overleden) keurmeester Annijge Schneider-Louter naar Nederland gehaald.

Veertig jaar na de erkenning in Engeland (1935) wordt op 4 mei 1975 de Staffordshire Bull Terrier Club Nederland opgericht. De erkenning van de rasvereniging komt heel snel: in oktober 1975. Arie van Herpen is de eerste voorzitter van de club, in 1979 opgevolgd door een andere bekende kynoloog: Brakkenautoriteit Ton Popelier.

In september 1977 vindt de eerste Kampioenschapsclubmatch plaats met 44 inschrijvingen. *Int. Kamp. Ramlyn Copper Glow* en *Kamp. Warmaid of Weneva* winnen de kampioenschapsprizen. Dat de SBT zich mag verheugen in een groeiende populariteit, blijkt wel uit de 153 inschrijvingen op de Kampioenschapsclubmatch van 1994.

Behalve als fokker en bestuurder is Arie van Herpen ook actief als publicist; regelmatig bericht hij in *De Hondenwereld* over de stand van het ras.

De missie van de SBT is geslaagd: deze oude vechthond kan – bij een juiste opvoeding – Man's Best Friend zijn. ■

Alle pogingen zijn in het werk gesteld om namen van fotografen te achterhalen. Dit is niet altijd gelukt. Wie copyright op afbeeldingen meent te hebben, kan contact opnemen met de auteur: hortert@tiscali.nl